

310703

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10.

సంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ జూన్ నెల 21-వ తేది గురువారము
ఈ పత్రికలో నా మనం వత్సరము, నిజ శ్రేష్ఠమాణి శుద్ధ సప్తమి 2.

No. 70

సంచిక 20

ఆమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

ఆమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

మనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

ఆమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడినది. ఆమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. ఆమృతాంజనము అమృతశ్రద్ధామాదినిగల నూయిన అనుగాద. పొలుచుండుటవలన నెరుకెముగలుగును. కంచభాషచీటిని చూచికొనినవ మోషముగలుగుదురు. అమృతంజనపు అగ్రస్థిభ్యాలవలన జేశమనందంతయు వెలుగును.

ఆమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

MACHINERY MARSHALLS

625

మెషిన్‌రీ - మార్షల్స్

ప్రయాగ చేయుటకు వ్యయము తగ్గినందున మావద్ద ప్లాకులో సిద్ధముగానున్న ఈ దిగువ తెలుపబడిన మెషిన్‌లు తగువలధర ప్రకారము యిచ్చుటకు వీలు గలదు.

అవిరియల్‌ములు, బాయిలర్లు, లోకోమోటైలులు, ప్లాక్సు మెషిన్‌రీ, రోడ్డురోల్లర్లు, పోర్ట్‌లండ్ ఎంజిన్‌లు (అవిరిలేక చమురు ఉపయోగించబడు). ట్రాక్టర్లు ఎంజిన్‌లు, క్రూడు ఆయిల్, కిరసనాయిలు ఎంజిన్‌లు, ఆయిల్ లోకోమోటైలులు, ప్లామ్‌ఫోర్డు పిడియల్‌ములు, ఇన్ విన్‌సిలిట్ సెంట్రీఫ్యూగలు పంపులు, సూయేజి పంపులు మొదలగు అన్నిరకముల పంపులు. పెట్రోలు పైడయం త్రములు, దుంపలుకోయు మెషిన్‌రీ, పలువిధముచూను

వలసలు మున్నగునవి కోయు మెషిన్‌రీ, ఆయిల్ మిల్లింగు అందు రిఫైనింగు మెషిన్‌రీ, మోటారు నాట్టిలు, డీజ్ ఇంజిన్‌గేటరులు, ఆహారమును తయారుచేయు యంత్రములు, శ్రేష్ఠతరమైన ఎంగల్ బర్లు బియ్యపుయంత్రములు, అన్నిరకముల విసనకట్టలు, అన్నిరకముల పంపులు, మార్షల్ డ్రీల్ చక్కులు, శాండర్స్ ఆయిల్ ట్రాక్టర్లు మొదలగునవి మావద్ద నున్నవి.

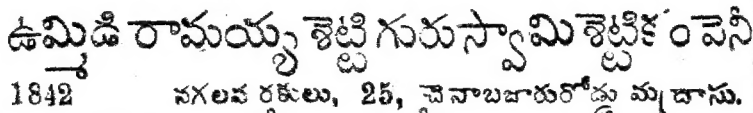
చిత్రవిచిత్రపు యంత్రముల క్యాటలాగునకు వ్రాయుడు. మీకు కావలసిన యంత్రములకు పంపుడు, మంచిపలక నొసంగెదము.

MARSHALL SONS & Co (India) Ltd.

9 SECOND LINE BEACH MADRAS.

AND AT

CALCUTTA, BOMBAY, LAHORE, COIMBATORE, BEZWADA & TANJORE.

అయ్యుర్యేద మార్తాండ భిషగాచార్యపంజిక, ౩ విరక్త సిన్ధికాళా.

[illegible]

స్వరాజ్యపతాక సంరక్షణము

ఆంధ్రవలంటీరుల తేలి

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ల వివరములు

నాగపురము జబ్బలు పురములలో సత్యాగ్రహము

నిన్న నాగపూరులో 11 గురిని అరెస్టు చేసిరి

20 వ తేదీ సాయంత్రము 11 గురిని అరెస్టు చేసిరి. 19 వ తేదీ సాయంత్రము అరెస్టు చేయబడిన 10 మంది బాంబులను 5 గురు కారాగృహవాసమున కనుమర్చి వారిని విడిచివేసిరి.

నాయన ఓంకారగారి కేసు

ఓంకారగారి కేసును కర్నూలులోని విచారణ పూర్తియగుటకును చెరసాలలోనే యుండుటకు నిశ్చయించిరి. ఈ కేసులో 21 వ తేదీని ఉత్తరపు లిఖ్యమును. (ఆ. వెస్టు)

కొచ్చిలో స్వరాజ్యపతాకము

ముకుందపురం కారాగృహ కార్యాలయమున 18 వ తేదీని ఎన్. బైరప్పాళ కర్నూరు స్వరాజ్యపతాకమును తెలిపి వానినిగూర్చి ఉపన్యసించిరి. కొచ్చిలో బాటిక కతాకారాధన యెనమియు కిదియే తొలిసారి. (స్వరాజ్య)

తిరునల్వేలి వలంటీరులు

తిరునల్వేలి మండల కారాగృహకార్యదర్శి యశ్వేష్ కర్నూరు నాయకత్వము క్రింద (వివిధ రాష్ట్ర) వలంటీరులు నాగ పూరు కలెక్షరు.

నాగపూరులో 18 తేదీ అరెస్టులు

అనాడు ఉదయమున కెల్లవారమున 4 గంటలపుడే 275 మంది వలంటీరులను అరెస్టు చేసిరి.

ఉదయము 7 గంటలకు పునమదిరమునకు మైదానము నందు పెక్కుచేయిమంది సమావేశమైరి. అనంతరం బహులాల గారు ప్రసంగించిరి. అటుండి గొప్ప ఉర్రేలంపు బయలుదేరి పెక్కు ముఖ్యవీరులనుండి చిట్టి సుపాద్యుడకేళా. అచట బహులాలగారు మరల ప్రసంగించిరి.

దాక్షిణ్య హక్కుగారి అరెస్టు

కర్నూరుకు వలంటీరులతో కల్గిన దాక్షిణ్య హక్కుగారు, వామన ఓంకార (అమరావతి), కర్మకేళ (బాద్వా) గార్లను మరల 20 మంది బాద్వా వలంటీరులను ప్రచారమున నుండి 18 వ తేదీని అరెస్టుచేసిరి. 18 వ తేదీరాత్రి పునమదిరమున మరలయు గొప్పసభ జరిగినది. అనంతరం టాండెను, పెహూ గార్ల ప్రసంగించిరి. మండిర ముఖ్యవీరులగా రభసకర మహించిరి. ఈ అరెస్టులను నిరసించుచు విడిచివేసిరి. రాష్ట్ర బాంబులలో సత్యాగ్రహము లేదను వార్త విజయగాధని పెహూ గార్ నుడిచిరి. కొందరు వలంటీరులు నాగపూరు చేరకుండ వారిని నాగపూరులో నిరోధించిరి.

ఒక వలంటీరు బంబాల్లుగారి నిలిపివేసిన నిరోధము కఠినమింది పోయినను అరెస్టు చెయ్యలేదు.

వనోపగనాదు మండలము వలంటీరులు

నెయ్యినుండి మండిర హక్కుగారు వరుసగా నాయకత్వము క్రింద అరెస్టుచేయబడిన నాగపూరు కలెక్షరు. ఇంకను అనుచుండలమున కాలమంది పెక్కుటకు నిర్ణయము నున్నాడు.

అక్టోలా వలంటీరు

(పాణి కంకర మహారాజుగారు (అక్టోలా మండల కారాగృహకార్యదర్శి) 18 వ తేదీని అక్టోలానుండి బయలుదేరి. మహారాజు సోధనీగారు 18 వ తేదీ అక్టోలాకచ్చి ఉపన్యసించిరి. 18 వ తేదీని అక్టోలాలో నుండి స్వరాజ్యపతాకమును ఉర్రేలించిరి. (స్వరాజ్య)

ఆంధ్రవలంటీరులు

నాగపూరునుండి వ్రాసిన లేఖ

మేము ఎవరునుగరము ఉర్రేలం 6-80 కు ఇచ్చుట దిగిమి. తెలుగు ముఖ్యులను, కర్నూరునుగరము అరెస్టు వార్త తెలిసినది. ఈవలంటీరులనుగరము నిమిషించిరి. ఇండియన్ కార్యకర్తలనుగరము పోలిమి. కేటి మహారాజుగారు

నల్ల కచ్చినుగరరాతి కర్నూరుగరములను అకారణముగ బంబులతో అరెస్టుచేసిన వార్త మాకు తెలిసినది. అంకల నిర్బంధిత కాలంటీరులను మహారాజులలో అటుండి తీసి కొని పోవుమందగా చూచిమి. మేమునుగరము పూర్వమున కర్నూరు లిమి. కాని మేముదిగిననుగర (కర్నూరునుగర) కేటి యానో ఎయిచేకనో ఇంతవరకును మాలోకి రాలేదు. ఈ ఉదయము నుమారు 800 మందిని సత్యాగ్రహకేళామునకు కలెక్షరు డగ్గర్ అరెస్టుచేసిపట్టు తెలియచున్నది.

బంబాల్లుగారు బయలుదేరినా మేమునుగర నరటి పోలిమి. భారతమాతకు కర్నూరు బహుళి 20 వ తేదీ బహుళి లాటు పెహూగారిని బాద్వా పోలిమిగాని చూచిమి. అంధ్రము కచ్చి నందు లకు వారధి కానంద కంకు తెలిపిమి. కి గంటలకు బహుళిగర జరిగినది. బహుళిగరముగర కేటిను ప్రాముఖ్యతనుగరము చూచుచుండెను. కతాకరమును నల్ల భారతమాతమునుగరముగా రాకలెనది ముచ్చించెను.

మధ్యాహ్నములోకల ఉదయమునందుకలె నీ బహుళి ముచ్చుచూడ అరెస్టుచేయి యెడల మధ్యాహ్నము నీమి. తెను మహాభారతమాత గౌరవసమరమునెట్టిమి, ఈ క్రాంతినియు, ముక్తిదాయనియు నైట్టియు నా దివ్యకతాకముగర 800 మైల్లనుండి గురికచ్చిను ముచ్చులను ముచ్చుచూడలె కానుకగా నిర్బంధించిరి. నిన్నటిలో అటునుండి కర్నూరు నీ 144 వ కర్నూరు తిల్లి రెండుమూసలకు వరకు పోనుగరమి కేటి అంధ్రదేశమునాడ రైలు తెనువరకు వెంచుచి. యధపు కొలనలములో నిరంకచ్చి వివరములు వ్రాయబడు.

రెవెన్యూ ప్రగడ మండేకర్నూరు

నగర కార్యకర్తల కార్యాలయము, నాగపూరు, కాను 18.

* * * * *

జబ్బలుపూరులో సత్యాగ్రహము

క్రియంతర లక్ష్మణస్వామిగారు 70 ఏండ్ల వృద్ధులయ్యి అసహాయాధిక్యమున నుండిరి. అదికలకు బాంబులులో పోలి ను తెను అపేక్షనగానుండి అత్యధిక్యమున వదిలివేసిరి. జబ్బలు పూరులో సత్యాగ్రహము వలంటీరుల కేటపును సత్యాగ్రహమునందుటకు 36 గురితో నాగపూరుకలెక్షరు. అచట అయిన కర్నూరు వలంటీరులనుగర అరెస్టుచేసి కేటిచేసిరి. బాంబులునుగర కార్యకర్తలనుగర కార్యదర్శి కర్నూరుకలెక్షరు అంధ్ర గారును అయిన భార్యయును గుజోరానలి అను మరలయో క్రియము 6 వ తె 20 మంది వలంటీరులను 14 వ తేదీని బాంబులునుండి బయలుదేరి నాగపూరుకలెక్షరు. 18 వ తేదీని 7 వ తె 80 మంది వలంటీరులు అట్టునుగరగారి నాయకత్వము క్రింద కలెక్షరు.

బాంబులునుండి 350 మంది వలంటీరులు నాగపూరుకలెక్షరు.

మేము 20 వ తేదీ యెడల బాంబులు 16 వ తేదీవరకు 350 మంది వలంటీరు లోక బాంబులు నుండియే నాగపూరుకలెక్షరు. కర్నూరుపూరుకలెక్షరు 16 గురు కలెక్షరు. భగీరథకపాటి గారును అయిన భార్య క్రియంతర గంగాధాయగారును జబ్బలు పూరునుండియే రాట్టినుండి ముచ్చుకు వలంటీరులను నాగపూరుకలెక్షరు. (హిందూ)

ద్రవిడరాష్ట్ర మహాసభ

జూలై 21 వ తేదీని నీలములో ప్రారంభముగరము

జూలై 21 వ తేదీ యెడల నీలములో నీలమహాసభ జరుగవలెను. ఈ సభకు అధ్యక్షుడుగా బాద్వా పోలిమిగారును సభాధ్యక్షుడుగా క్రియంతర రాజగోపాలాచారిగారును ఎచ్చు కొంటి మండలముగరమును క్రియంతరము లూలై 20 వ తేదీలోగా ఎచ్చుకొనవలెను. అని సత్యాగ్రహముగరముచూడ కిచ్చుచుండి. (స్వరాజ్య)

నాగపురము సత్యాగ్రహము

(బాంబాయి క్రాంతి)

మేము 1-వ తేదీ నుండియే నాగపురములో ప్రముఖులను నాయకలనున్న వివిధరాష్ట్రములనుండి కచ్చిను స్వచ్ఛంద సేవకులనున్న నిర్బంధించుచు, నేటు బమ్మలలో బహుళము నిర్బంధించుటతో సత్యాగ్రహ సంరంభము నూరినాగపూరుని బాద్వాచి. క్రమము నిర్బంధించుకొనిన సత్యాగ్రహమును కారణముగ బహుళముగ తీసికొని పోనిమిమింద అటంకపరుముటచే తిమనాగపూరు లాటు రక్షించుకొనుటకు అప్పడే ర వండిల నుండి తెలుసుటకు తెలుసుట స్వీకరించిరి. ఇట్లు సత్యాగ్రహము కట్టు బాంబులో కొన్ని వీరులనుండి దీసికొని పోవుటలను అట్లెరిగి కాంతి భంజనమును నుద్దేశముతో పోనికాకారము కలెక్షరునుగరమును తెలుసుకొనిన సమకట్టిరి. కాని స్వచ్ఛంద సేవకులు, దేవ్రాట్టినుగరమును గూడ అట్టుగట్టి బలెయను కలుల కాంతి భంజనము గలగరమునందు గంపరించుటకు బాద్వా యెట్లు భయపడుటకు కారణమేమియును లేదని తెలియగలదు. కాని అధికారము యానకతాకమును కట్టుబాంబులో నొకభాగము నుండి తీసికొనిపోకుండ అత్యధిక తేముటకు ప్రారంభించి, ప్రతికూలకేళుడు కచ్చిమిగర కచ్చియెయిచ్చుచు ఎక్కడ అగ కలయినో తెలియచున్నది. కచ్చిలికముగ నీసంరంభము క్రమమున నీటి కచ్చిని భారతరాష్ట్రము లన్నియును నాగపురములకు స్వచ్ఛంద సేవకుల వంతునున్నది. ఈ బాటికసత్యాగ్రహము 1921-22 లోకలె విశ్వభారతోద్యమ మునుగరములు చిన్నా ములు గాన్పించుచున్నది. విలే 1921-22 సంవత్సరములోనానం రంభము కేళములో వివిధభాగములందు జరుగవలెను. ఇప్పుడి యెడల కేళములో నొక భాగమును ముగ్రమే జరుగవలెనున్నది.

విలే అధికారము యా క్రమమునాగ ముచ్చుగరమును, వాడు యా బాటికసత్యాగ్రహమునందు ముచ్చుచు విభాగము నెంక కాలము, యే క్రయోజనముగరకు పోనిచెడల కచ్చిడికి ముచ్చుచు నుండియును ముచ్చులను లాభములేన పాతము తెలియలేదు? ఇప్పుడు నాగపురములో నిరంకచ్చి విశ్వసేల తెచ్చిపెట్టుకుయెను? అచటి పోనికాకారము క్రమముగరము ప్రాజలారును నాయకులను ముచ్చుచు పోనిచెడల నున్నాడు. అధికార తెచ్చుకాగరకు? కారలకు స్వరాజ్యపతాకమునందు లనే విశ్వసేలందుకు? కేళములో కొన్ని భాగములందు గర కచ్చిరములలో స్వరాజ్య లాభము కతాకములను క్రెలా దగట్టుకుండ నాట్టుకు క్రయత్నములేసిరి కానియెట్లు కేసిలా భయలేదని తెలుసుకొనుట గ్రహించి అయిన క్రయత్నముల కచ్చి చేసిరి. నాగపురపు అధికారము స్వరాజ్య కతాకము నాట్టుకు కచ్చిచేసి లాభము కతాకమునుగర నాట్టుకుకరచెడరా? అనకాకము స్వరాజ్యపతాకము కచ్చి కచ్చిర అట్లెరిగి గలగర కేళమునా? ఇట్లు కేళములను ముచ్చుచు ఫలితము తెలుసుకునో అధికారము నిమిషించుటలేను. 1921 లో కేళమునం దిరర భాగములందు కలెక్షరు అధికారము నాయకుల సనాయకమున వియోగించి చున్నాడు. ముచ్చుచేసికలె తెచ్చియులు యా అరెస్టుచేసిన కాలంటీరుల సేవకు నీనుగరకు నుచ్చుకులండికి కచ్చుచి కాంతి సమకట్టిరెను. వాడు కేళములను విస్తరింక కేళు క్రయత్నించుచున్నాడు. క్రియము (పోనిచెడల) 55 (5) 109 (5) కచ్చికుల బాద్వాచి తెచ్చి బాదుచున్నాడు. దీనినిట్టి బాద్వా అధికారము బాటికసత్యాగ్రహము కచ్చి ట్టుకు నాయకులగరకు? కాని ఇండియాలోని అధికారివరము పోచ్చుకులకలె ముచ్చుచుబాదుకు, కేళముగరనుగర ముచ్చుకు. రాబర్త కలెక్షరు బాదుకు కొరికపుడు వరకుకు కొరికకలెక్షరు క్రయత్నమువారలెదరు. నిజమే, విలే నాగపురములోని జనము లో నెంకరు యా మహాకర్మగాంధీ కేళు, అనుట కలెక్షరు, బాటికసత్యాగ్రహములను కచ్చుకుల క్రయత్న కచ్చి నుగర గో 89 వాంధ్రికములను రక్షించుకారము గల ఎక్కికచ్చిటే కచ్చుకు భారతపత్యాగ్రహము తెలుసుకలె? ఇట్టి క్రయత్న భూగరము బయలుదేరుటకు ముచ్చు అయిన కాని సేవకచ్చిలను వియోగించెనా? ఇట్లుచేసెను అయిన సభ్యుడుగర గల క్రయత్నము ఉదారకతో నాయకత్వవీటిలో నీ ముచ్చుకు నీక్షించి యా అధికారమును ముచ్చుచి యెడలకలె నిర్బంధించిన క్రయత్నము వియోగించెనా? లేదన్న యాకచ్చుచూడనే యనుగరము నుచ్చుచూడ?

రెంకల గరగరము 21-వ తేదీన కలెక్షరు నుండి క్రయత్నము కచ్చిచుచున్నాడు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1923 వ సం॥ జూన్ నెల 21 వ తేది

గురువారము

రాజకీయ పక్షములు

—:—:—:—

ప్రజాభీకషములైన రాజ్యములందు రాజకీయకక్షములు స్వాతంత్ర్య రాజ్యములందునలే దేశ ప్రయోజనములకు గాకను స్వకక్షప్రయోజనములకేర్పడి నాయకులు వారి కక్షప్రయోజనముల నారాధించుచుండును. స్వాతంత్ర్యములేని రాజ్యములందు రాజ్యాంగములందు మాత్రమే రాజ్యనీతిని నిర్ణయించుటకు రాజకీయ వ్యవహారములందు కనిపెడివారల కవకాశములు గలుగవు. వరదేశీయులు నిర్ణయించిన రాజ్యవిధానమునే అనుసరించుటకు మాత్రమే అవకాశములుండును. ఆ రాజ్యములందు ఉద్యోగములన్నియును విదేశాధికారులు నిర్ణయించిన రాజ్యవిధానము నవలంబించుట కేర్పడుచున్నది. స్వల్పవిషయములందు సయితము నిర్ణీతమైన విధానమును నతిక్రమించుట దుర్లభముగ నుండును. విద్యావిధానమునందును, స్థానిక వ్యవస్థలయందును సయితము నిర్ణీతమైన మార్గమునందే స్వదేశాధికారులు నడువవలసియుండును. భారతదేశ రాజ్యాంగములందు మాంటు ఫోర్డ్ సెన్సరెజుములు ప్రజాయత్త శాఖలందైనను పరావలంబన సీటిని కొంచెమైనను మార్చలేదని దేశవ్యవహారములు విశేషముచేయుచున్నవి. ముగిసిపాలిటిలకు కలెక్టరు సమృత్తిలేనిది నాలుగు రూపములను సన్మానకరములకు గాని ఇతర సత్కార్యములకు గాని వ్యయముచేయుట కధికారము లేదు. మంత్రుల యధికారము సయితము ప్రధానకార్యదర్శి యధీనమునందు నిలిచియున్నది. రాజ్యాధికార మంతయును నాంగ్లాధికారుల హస్తములందు గలదు. ఈ యధికారావరణమును తొలగించగల కాలము సామీప్యమునను లేదని బ్రిటీషురాజ్యాధికారు లిందఱును నేకగ్రీనముగ జెప్పుచున్నారు. ఆంగ్లాధికార కపచరత్వమునే భారతిభూమికి చిరకాలము కలకును శరణ్యమని సానుభూతిగల కార్మిక వక్షమువారు సయితము తెలుపుచున్నారు. ఉప్పు కన్ను సమర్థనాధికారమును పార్లమెంటునందు గలిపారమునందు చుట్టొకబడినపుడు తెలిపిభాషము లీభావమునే స్థిరపరుచుచున్నవి. భారతి స్వాతంత్ర్యమువల్ల సానుభూతిగల క్రైవిలియుగాదు సయితము రాజ్యాంగసంస్కరణముల శాసనము వెలువనే మార్పునుబొందుట కవకాశములు లేవని విశేషము చేసిరి. సంస్కరణములవల్లను ప్రతిఫుటము జూపుచున్న బ్రిటీషుప్రభుత్వాధికారులు వారి రాజ్యనీతిని మార్చుదురికి ఏవక్షము వారును నమ్మజాలరు. అయినను భారతిదేశమునందు రాజ్యాంగకక్షము లేర్పడి ఏవక్షము వారాక్షపు ప్రయోజనములకు మాత్రమే కని బూనుచు రాజ్యాంగజీవనమును నిరూపయోగమును జేయుచున్నది. రాజ్యాంగకక్షములు దేశమునందు ప్రబలిన కొలదియును నిరంకు శాధికారమునకు భేదనరీతియు సుసాధ్యమై వాఙ్మల మవ్యవహారముగ సాగుచున్నది. రాజ్యాంగకక్షములు ధర్మలక్ష్యబద్ధములు గాకను వ్యక్తి లక్ష్యబద్ధము లగునపు డిట్టి దుర్దిశయే సౌచ్యమైనది.

మగుచుండును. రాజ్యాంగకక్షముల కిట్టి దుర్దిశ సౌచ్యము గాకుండుటకుగాను గాంధీ మహాత్ముడు దేశలక్ష్యమును సర్వతోముఖమైన స్వరాజ్యమునందును ప్రజాదరణపాత్రమైన కాంగ్రెసు నందును లగ్నముచేయుటకు ప్రయత్నించి ధర్మబలమును వ్యక్తముచేయ గలిగెను.

వ్యక్తులకక్షకరణము సకల సంస్థాపనలందు ధర్మప్రయోజనములను విఫలముచేయుచుండును. వ్యక్తు లెంత మహానుభావులైనను స్వమతకక్షకరణమునందు వారిలక్ష్యమును నిలుపుటచే ధర్మలక్ష్యము శిధిలమై వ్యవహారనిర్వహణము దుర్భరమగును. జాతీయవ్యవహారములందు ధర్మలక్ష్యమునకు భంగము గలుగునపుడు దేశారాధనజీవనము సుకుచి తమై దురాధ్యమగును. నాయకులు దేశాభిమాన పరాధులు లైనను స్వకక్ష ప్రయోజనములనే తలపోయుచుండును. ధర్మమును విడిచి ఫలమును క్లాఖించుచుండును. భావములను విడిచి యర్థమును స్మరించుచుండును. సాధనమును విడిచి సాధ్యమును గొనియాడుచుండును. ఈ విధేదములు నిరంకుశాధికారులకును వారి యారాధకులకును రక్షణము నొసంగుచు వారి యధికారమును స్థిరతరము జేయుచుండును. భారతీయులలక్ష్యము స్వరాజ్యసాధనమని యందరును నమ్ముచున్నారు. నిరంకుశాధికారవర్గమును భారతీయుల భావముల నంగీకరించుచున్నారు. స్వరాజ్యలక్ష్యమునందును స్వరాజ్యసాధనమనందును గల భేదాభిప్రాయములు శాంతిని గలుగజేయుటకు బడలు సంతోధమును గలుగజేయుచున్నవి. ఎన్నికలు సమీపించుచున్న సమయమునందీ సంతోధము భయంకరముగ నున్నది.

రాజకీయకక్షములందు మొదటిపక్షము సేవాపరాధులకక్షము. ఈ కక్షమునకు ధర్మముగాని వ్యక్తిత్వముగానిలేదు. ఉద్యోగములు భాగ్యభోగ్యములు విడికి సంక్రమిస్తేరములు. ఈ కక్షమువారి సహాయముననే బ్రిటీషుప్రభుత్వాధికారులు సుఖముగ జీవయాత్రను గడుపుచున్నారు. వీరి లక్ష్యమును సాధనమును నుద్యోగ ప్రయోజనములందే గోచరమగుచుండును. రెండవకక్షము హోంరూలుకక్షము. ఈకక్షము బెజంటమ్మగారి పక్షము. ఈకక్షమునకు “నేషనలు కాన్ఫరెన్సు” అని నామకరణము చేయబడినది. ఈకక్షమునకు లక్ష్యము వలసరాజ్యముల స్వకలిపాలనము. స్వకలిపాలనమునకు సాధనము సక్రిమాండోళనము. ఈకక్షము వారికి ప్రత్యక్షచరణము పరివర్తనమార్గముగ దోచుచున్నది. ఈ కక్షమువారు నేడు బొంబాయిందు బెజంటమ్మగారి యాధికత్యమక్రమముగలరు. స్వయంనిర్ణయ సాధనమునని రాకాంక్షించెడి హోంరూలును శాసనయందు కలిపిందిచి పార్లమెంటునకు బంపుట బ్రయత్నములను జేయుదురు. ఈ కక్షమువారి చేయుచున్న ప్రయత్నములు న్యాయాంధీయాపత్రిక ద్వారా తెలియచున్నవి. ఈకక్షమువారును శాసనసభలకు బ్రతినిధులనుబంపుట కేర్పాటును జేయుచున్నారు. దేశమునందే నలుపురకో సభ్యత్వము గలిగినను సీకక్షమునకు కలుకుబడికాని బలముగాని యుండుట దుర్లభము. ప్రజావతియైన బెజంటమ్మగారి పక్షమునకు ప్రాణము. బ్రహ్మజ్ఞాన సమాజకలకుగుదాటకనునడిచినను ప్రయోజనముమాత్రమగునది. బెజంటమ్మగారు హోంరూలు ప్రకటన పిద్ధముచేసి పార్లమెంటునకు సమర్పించి కేర్పాటుచేసినను ప్రభుత్వమును నిర్వంధించు ప్రజాబలముగాని ధర్మబలముగాని ఈ కక్షమగలదు. బెజంటమ్మగారికి వాదవిధానమునకు

మెంటునందలి కార్మికసభ్యులు సానుభూతిని జూపుదురను విశ్వాస ముండియుండును. కాని ఇటీవల బ్రిటీషులునుగారి యాచరణ మీ యాశను నిరాశ చేసియుండును. బెజంటమ్మగారి యప్రతిపాత్రమైన వ్యక్తిత్వము సాచర్యమునకు ప్రతిబంధకముగ నున్నది. బ్రహ్మజ్ఞాన సమాజమునందునలే రాజ్యాంగ సమాజమునందును బెజంటమ్మగారు బ్రహ్మత్వమును వహించ గోరుచుండురు. స్వార్థనాశనమును బోధించెడి బ్రహ్మజ్ఞాన సమాజమునందు బ్రహ్మత్వ నిర్వహణము సాధ్యమైనను స్వార్థభద్రము నపేక్షించెడిరాజ్యాంగ సమాజమునందు బ్రహ్మసానాధిపాతము సాధ్యముగాదు. మొదటి ఎన్నికల సమయమునందు బెజంటమ్మగారు లిబరలుకక్షముతో గలిసి పనిజేయుటకు సంకల్పించినను వారి మానమువలన సీ సంయోగము సాధ్యము గాకుండెను. ఇప్పుడు బెజంటమ్మగారు తమ కలములను చేరదీసి సంరంభమునకు సిద్ధముచేయుచున్నది. హోంరూలును సంచాదించుటకు జేసిన కఠిజ్ఞను సఫలము చేయుటకు బెజంటమ్మగారు చేయుచున్న ప్రయత్నములు క్లాఫ్యుములు. కాని బెజంటమ్మగారు త్యాగమురైయైన గాంధీ మహాత్ముని మీదను కురిపించిన నిందలును నిష్ఠురములును వారి యాత్మశ్లాఘనమును నా పక్షమునకు ప్రజాపోషణమును ధర్మబలమును గలుగజేయకను నాశాభంగమును గలుగజేయుట సహజము. ధర్మసాధ్యమైన లక్ష్యము కేవలము ప్రయోజనసాధ్యము గాజాలదు.

కర్వే పండితుడు

రాజ్యాంగసంరంభమునందు దృష్టిని లగ్నము చేసిన భారతీయుల దృష్టి యితర రంగములందు బ్రవేశమును గాంచజాలకున్నది. జాతీయస్వాతంత్ర్యస్థితి సకల ధర్మారాధనములకును సాధనమని ప్రజలు గ్రహించి వారి శక్తికంతయును రాజ్యాంగ సంరంభమునందు వినియోగించుచు నితర రంగముల ప్రయోజనములను నిర్లక్ష్యము చేయుచున్నారు. రాజ్యాంగప్రయోజనమునందన్నిప్రయోజనములును నిమిడియున్నను ఇతర ప్రయోజనములకు పైతమవకాశములు గలవారు పాటుపడుట దేశక్షేమమునకు సాధనముగ నుండగలదు. స్వరాజ్యప్రచారము జరుగుచున్న విధముననే సకల వ్యవస్థలయందును ప్రచారము జరుగునపుడే స్వరాజ్యానుభవము ప్రజలకు సాధనము గాగలదు.

కర్నూరు జిల్లా కలెక్టరేటు ప్రజాపత్రిక ప్రకటనలు
 వ్యాపించియున్న విద్యావిధానము కరణామముఖ
 మునను విద్యాభ్యాసమును జేయుచున్నందువలనను
 గలిగిన యనర్థములను గ్రహించి దేశభాషామముఖము
 నను విద్యాభ్యాసమును జేయుటకు బూని కొనెను.
 కర్నూరు స్థాపించిన శ్రీ విశ్వవిద్యాలయమునందు
 విజ్ఞానప్రాప్తికి సాధనమైన విషయము లన్నియును
 గరింపజేయుచున్నను ఇతర విశ్వవిద్యాలయములకు
 సకలుగాకను ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును గలిగి శ్రీ
 విద్యావ్యాపకమును సుకరించుచున్నది. ఈ
 విశ్వవిద్యాలయమునందాంగ భాష నయితము రెం
 డవభాషగ నేర్పజేయుచున్నది. గత శతాబ్దమునందు
 సర్వాదామోదర భాషాభ్యాసమునందు నిర్బం
 చిన నూతనగృహమునందు ప్రవేశోత్సవము సర్
 వభార్యస్త్రీ వాడియా ఆధిపత్యముక్రింద జరిగినది.
 వాడియాగారు పార్టీకికి సహజమైన యాంగ్ల
 భాషాభిమానమును బూని ఆంగ్ల భాషకు భాషా
 కళాశాలయందు వరానలంబనమునకు మూలమును
 విజ్ఞాన వ్యాపకమునకు ప్రతిబంధకమును నైన
 యాంగ్ల భాషకు ప్రాముఖ్యత సుసంగతలయనని
 చేసిన హితోపదేశమును విద్యాభిమానుల యాద
 రణమును బొందజాలదు. అన్ని విశ్వవిద్యాలయ
 ములయందును దేశభాషకు ప్రాముఖ్యతగావలయు
 నని కోరుచున్నపుడు శ్రీ విశ్వవిద్యాలయమునం
 దాంగ భాషకు ప్రాముఖ్యత సుసంగతలయనని
 కోరుట విద్యావ్యాపకమునకు స్వధర్మరాధనము
 నకు ప్రయోజనకరము కాదు. కర్నూరు విశ్వవిద్యాల
 యమునందలి విద్యాప్రకాశిక వర్తమాన విద్యా
 విధానములమీద నాధారపడియున్నను విద్యా
 విధానములందు స్వతంత్రవ్యక్తిత్వము గనబడు
 చున్నది. కీర్తిమాలన సర్వికలదాసు భాషా
 ఈ విశ్వవిద్యాలయమునకు పదిహేనులక్షల రూప
 ములన్ని భాషాభ్యాసమున కీర్తిని గడించెను. మూల
 రాజు ఖటావ్ గారు రూ 35,000 లను వసతిగృహ
 నిర్మాణమునకు దానముచేసి వారి విద్యాభిమాన
 మును విశదము చేసిరి. కర్నూరు దాతలకును
 సభ్యత్వమునకు సకలకులకును వందనములను సమ
 ర్పించుచు విద్యాలయము ప్రజాదరణమును సుకరి
 తిరిని బడయుటలేదని తెలిపినభావము విద్యాభి
 మానులకు విచారమును గలుగజేయగలదు. కర్నూ
 గారు స్థాపించిన విశ్వవిద్యాలయము వారి విద్యాభి
 మానమును కార్యకరత్వమును నిరాడంబర ప్రతి
 భను వ్యక్తము చేయుచు నితర రంగములందు
 దేశ భాషాభిమానమునకు దేశ భాషాభిమా
 నులు పాటుపడుటకు గల యవకాశములను విశద
 ము చేయుచున్నది. రాజకీయాంధోరమునందు
 లక్ష్యమంతయును ముగియున్న సమయమునందు
 దేశభాషాభిమానము కర్నూరు సేవాకరత్వమును
 ఆదర్శముగ నుండు గాక! ఆంధ్రమహాజనల క విష
 యము ముఖ్యముగ గమనార్హముగ నున్నది
 కోకల్లె హనుమంతి రావుగారు ప్రాణసమర్పణమును
 చేసి స్థాపించిన ఆంధ్రజాతీయకళాశాలయను రావు
 బహదరు వీరేశలింగము పంతులుగారు యావజ్జీవ
 మును వినియోగించి స్థాపించిన యానం నాశ్రమము
 ను ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణగారు శ్రీ విద్యావ్యాప
 కమునకు దలపెట్టిన శారదాని కేతనమును నాంధ్రుల
 పోషణమును నాదరణమును గోరుచున్నది.
 ఆంధ్ర దేశమునందు గల శ్రీమంతులు,
 ఉపాధ్యక్షులు, వర్తకులు, రాజులు, మహా
 రాజులు విద్యాభిమానమును దేశభిమానమును
 గలిగి సర్వికలదాస్ భాషాభ్యాసమునందు
 మొదలైనవారితో స్వీయవిద్యాప్రకృష్టాభిమానములను
 బాపించి స్వధర్మనిర్వహణమునుజేసి ఆంధ్రప్రపం
 చాభ్యుదయమునకు దోడ్పడుదురు గాక!

స్వరాజ్యవతాక సంరంభము
 నాగపురమునందు స్వరాజ్యవతాక సంరం
 భము ప్రారంభమును దాల్చుచున్న విధమును
 నిర్వచించుట కార్యము తెలుపుచున్నది. గాంధీ
 దేవతను బంధనమున స్వీకరించిన వారికి సునర్ప
 రము. కేరళకు విధివబడిటలు తెలియచున్నది.
 ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కులము సేవరమునందు జేరియున్నది.
 నిర్వచించుటకు భయమును గలుగజేయుటకు బడలు
 బాధను సయితము స్వరాజ్యసేకు బురికొలుపు
 చున్నది. మొన్నను పదగురు బాలురు నిర్బంధ
 మును స్వీకరించటలు తెలియచున్నది. వారి
 నుండి దండనాధికారి అయిదుగురిని వారి వసి
 లనము వలనన విడిచిపెట్టెను. ఇంతవరకును 880
 సేవకులు స్వరాజ్యవతాక సంరంభమునకు స్వరా
 జ్యవతాకమును స్వీకరించిరి. అన్నిరాష్ట్రముల
 నుండియును స్వరాజ్యవైసికులు నాగపురమునకు
 బోవుచున్నారు. చెన్నపురినుండి స్వరాజ్యవైసిక
 యందు సహాయసంపాదకులుగ పనిజేయుచుండిన
 వరదాచార్యులుగారు నాగపురమునకు బోయి
 యుండిరి. దేవదాసుగాంధీగారు నాగపురము ప్రాప్త
 టకు వయసమై పోయిరి. జవహరిలాలు నెహ్రు
 గారు సయితము చెరను గోరుచున్నారు. వ్యక్తిని
 జూచి వ్యక్తియును రాష్ట్రమునుజూచి రాష్ట్రమును
 సేవాదీక్షయందు భక్తిని జూపుటకు బూనికొన
 గల విధమును దేశ వ్యవహారములు స్ఫుటము
 చేయుచున్నది. నాగపురము లధికారు లంద
 రును నిర్బంధించి ప్రజాశక్తిని నా ప గ ల రో
 యోచించవలసి యుండురు.

ఆగ్ని సర్వత ప్రకోపనము
 ఇలలీయందు గల వెనులీయను ఎల్లజ్వాల
 లామ ఖలు ప్రకోపనదశను దాల్చి మెలులవదేశ
 మునందు సర్వభూమును గలుగజేయుచున్నది.
 ఆగ్నిప్రవాహము నలమట్టివలె ముక్కుది అడుగుల
 ఎత్తునను అన్నిదిశలందు ప్రవహించుచున్నది.
 కొన్నిగ్రామములు నిక్కకి దబడి నశించినవి. నిక్క
 వాన యన్నివైపులను గురియుచున్నది. ప్రజలు
 హాహాకారములతో దైవప్రార్థనలతో స్వస్థలము
 లను వదిలిపోవుచున్నారు. ఇంతవరకును మనజుల
 కు ప్రణామదశము గలుగలేదు. గతించిన 2000
 ఏడయినను నీ కర్వతములు 20 సార్లు ప్రకో
 పదశను దాల్చి మహానాశమును చేసినవి. నిక్క
 ప్రవాహముక్రిందను రమ్యములైన వట్టణములు
 ప పూడిపోయినవి. పాంపివట్టణ మీ యగ్నిసర్వత
 ముల భయమును సంస్మరించజేయుచున్నది. ఇలలీ
 ప్రభుత్వము ప్రజలకు సకలవిధములను సాయము
 చిన్నది. పదిదినములలో ప్రమాదము తగ్గితోడ
 నే ప్రజలు తిరిగి దానిక్రిందనే వాసస్థలముల సేర్ప
 రచుకొన గలరు. కారణ మక్కడను మంచినడ్డ
 తోటలు పెరుగ గలవు. మానవుల లోభసాహస
 ముల ప్రభావమును వర్ణించుట కేవరికిని తరము
 గాదు.

ఉష్ణవర్షు పార్లమెంటు చర్చ
 పార్లమెంటునందు ఉష్ణవర్షుచర్చకు బట్టిన
 దురంతము లిబరలుపక్షమునకును ప్రజామండలి
 పరాయణులకును కన్నులను నెరిచియుండును.
 చర్చకేమి ఫలముగలుగునన్నను అసంపూర్ణియైన
 చర్చచు పూర్తి చేయుటకైనను మంత్రయైన శాల్
 డ్యుగా రభయము నొసంగజాలకున్నారు. పార్ల
 మెంటునకును బ్రిటీషు రాజ్యాధికారులకును భారత
 రాజ్యాంగములపట్లనుగల శ్రద్ధాభిక్తులనుదెలుపుట
 కిట్టియదృతియు లనవరతయు గలుగుచున్నను పార్ల
 మెంటు ప్రమమూర్తియు మనహృదయమును నిమగ్న
 జాలకున్నది.

స్థానిక వార్తలు
 గవర్నరుగారి పర్యటనము:—విలింగుడన ప్రభు
 వందములు జూన్ 26 న తేదిన ఉదయమునందు మైసూ
 రునకు యాదవయ్యది. మైసూరునందు మహారాజువారి ఆతి
 థి మూడుదినములుండిరి. 29 న తేదిన మైసూరునుండి తెలు
 కూరువలె వచ్చెదిరు. 30 న తేదిన కొయ్యంబువూరుకు వచ్చి
 దిరు. మొత్తం జూలై నే 1 న తేదిన ఉదయమునందు తెలుగుకు.

శ్రీమంతుల కమిషనరు:—శ్రీమంతుల కమిషనరు జి.
 యాక్ చాడి నగరం జూలై నెల 6 న తేదినండి మూడు నెల
 లు సేవలపై వచ్చెదిరు. ప్రస్తుతము స్వస్థజిల్లా కలెక్టరుగ పనిచే
 యుచున్న హెచ్. హెచ్. యస్. యం. కైలసుగారు శ్రీమం
 తుల కమిషనరు పనిచేయుచుండిరిని ఈ వార్త గతమునందు ప్రక
 టింపబడిది.

నిషేధపు టుత్తరువు:—రాష్ట్ర గార్డులను పత్రిక
 యొక్క మే నెల 10 తేదీ గంభీరముగా, వి. పి. సి. 124 కే
 క్ష న అనుసరించి కర్నూరునకు రాజధాని పూరితములను ని
 మాయం ప్రాయములకు ఈ సందర్భమున ప్రభుత్వమువారు
 స్వాధీనమునకునిరిని నిషేధపుటుత్తరువు ఈవార్త గతమునందు ప్రక
 టింపబడిది.

హైకోర్టు జడ్జి:—హైకోర్టు జడ్జి గా సర్ విలి
 యం వియలింగు సర్ యస్. డి. కల్లెవల్లెగారు కర్నూరు నెల
 11 వై. కల్లెవల్లె. వీరిస్థానమున జిల్లా సెషన్స్ జడ్జిగా హెచ్
 వాలసు, జి. డబ్ల్యు. చూడుగారు హైకోర్టు జడ్జిగా నియో
 మించబడిరి.

స్వామ్య శాసనసభ:—ప్రభుత్వోద్యోగు
 లును ప్రభుత్వమువారిచే స్వామ్య శాసనసభ్యులుగ నియమించబడి
 నవారును ఆల రావుమహావీరు పి. డి. శ్రీనివాసా చారిగారు
 తమ కర్వతమునకు రాజీనామా ఇచ్చి వారు వీరిస్థానమున ఆర్.
 సరసివాయ్యగారు స్వామ్య శాసన సభ్యులుగ నియమిం
 బడిరి.

పత్ని వియోగము
 శ్రీమంతుల కల్లెవల్లె శ్రీమంతులగారి (వికటి కే
 తిల ప్రకాశంపాదకడు. తిలకటి భారతమునందలి రెండు
 పంతుల నొంగివారు) భర్తయైన 18 న తేదీ కనివారము
 నాడు ఉదయము 9 గంటలకు చచ్చుటలో చనిపోయెను.
 ఆ సాధ్యులకి కార్యభాషయందు చక్కని పాండిత్యముగలవ్యక్తి
 కి. ఈ వందల లక్షలరాజ్యములవారి గోపాధ్యక్షములను
 నూర్చి ఆమె గోత్ర వారసు. అని తె. బాలకృష్ణయ్యగారు
 పత్రికలకు వారిని (శ్రీమంతులగారి కిరిగిన భర్తయైన
 వియోగమునకు మేము మ. సాను భూతిని విన్నవించుచు
 ఆ సాధ్యులకి ఆత్మకు కాంతి నొసంగ శ్రీ మన్నారాయణుని
 ప్రార్థించుచున్నాము. ఆం. క. పం)

మొత్తం విద్యాధుల కుచిత వేతనములు:—
 ఆదివారము, మొత్తం విద్యాధుల విద్యాధిభక్తి 1923-24
 సంవత్సరములో ఎలిమెంటరీ, సెకండరీ, కాలేజీ, లాటరీలకు
 తోడువు నిమ్మజాతి విద్యార్థులకు నిర్ణయించినవారికి నిమ్మ
 రుషివ్యయము తెలుపను లియబడునని శ్రీమంతులగారు
 దెలుపుచున్నారు. వడంగం, నేటి, కర్వతములు శ్రీమంతు
 వారికిని, బుక్కికిని, కర్వత యల్లెగారిని, కర్వత
 గు, శ్రీమంతుల వారికిని, కర్వత, కర్వతముల నూడు స్కూలులకు
 పి. కర్వత యల్లెగారు. ఈ స్కూలులకు పి
 కర్వత నొసంగుటను గూర్చి చర్చ
 ములు విరమములు 1923 మే 3 తేదీ గతమునందు పదవ రెం
 డుగజేయుటలోను ప్రకటించబడినది. దరఖాస్తులు జూలై 1 క
 తేదీనందును తుల్యకొనవచ్చును. దరఖాస్తుసారములు మంత్రా
 ము శ్రీమంతులగారు ఆఫీసులో కొనబడును.

జూలైలో నిమ్మజాతి విద్యాధులకు వసతిగృహమునందే శ్రీ
 మంతులగారు పాస్టరుగా నుండకొరుజూచి యా నెల 25 న
 తేదీ లోగా దరఖాస్తు చేయవలెను. పాస్టరులో 40 పండ్లకి
 మూలం వసతికొనుచును.

[illegible]

వలస దేశములందు భారతీయులు

భారత శాసనసభయందు తీర్మానము

ప్రతిభాగ విధానమును గోరుట

సీమా దాను 20:— భారత శాసనసభ జూలై 1928 వేళము: ప్రతిపాదించబడుటకు నోటిసునాసగిరి తీర్మానముల లో చట్టసభాపాదము రావడము భారతదేశముల నిర్వహణ పట్టు బ్రతిపా అధినేతలను సందర్శించు భారతదేశముల ప్రతి భారత పర్యటన గడంపడల న ని ప్రభుత్వము వారి ని గోరును నోటిశాసనమును పాదించినందు అందిట్లుగలదు 1. భారతదేశమును ప్రభుత్వము అధినేతలను సందర్శించు, ఆయా అధినేతలను వారిచే దేశమును ప్రభుత్వముల భారతీయులను సెట్టి నిబంధనలు నిబంధనలను, అట్టినిబంధనలనే విధించుటను, 2. అధినేతలను సందర్శించు ఈ దేశముని స్థి నివాస ముగ్గురు ముగ్గురు గోరు సందర్శించు ని బంధన లు అధినేత దేశమున నిరసించు భారతీయులను సెట్టినిబంధనలను అంగీకరించుటకు గోరుచుండుటను, 3. ఈ దేశముల లాసగు భవమునుండి వేరము సగులకు రాష్ట్రీయాధికారము లందుగాని, కేంద్రప్రభుత్వ ద్వారానులందుగాని ఇట్టి అధినేతలను వారికి ప్రభుత్వము నిషేధించుటను, 4. ఇట్టి అధినేతలను రిజిస్టరు చేయుటను, అట్టి అధినేతలను సందర్శించుటను సోలను వేటిని భారత సామ్రాజ్యము లందు ప్రభుత్వము నిబంధన, 5. భారతీయులను నిబంధనలు అధినేతలనుండి దిగువతలకు అదు సదుపాయ సెట్టినిబంధన దిగువతలను విధించుటను.

భారతదేశమున జపాను రాయబారి

కలకత్తా, జూన్ 20:— జపాను ప్రభుత్వమున విశేషాంగ కాఖ్యాయ కార్యదర్శిగల జి. ఇటసుగారు కలకత్తాయందు అట్టిని బాన్సుల కేంద్రముగ నియమించుటను, ప్రస్తుత విశ్వాస మునకు యాతరు తిరిగి గంగు ముందు తేజస్వమును జనును.

భారతదేశ ఎగుమతి దిగుమతులు

కలకత్తా జూన్ 20:— మే మాసమున బ్రతిపా ఇండియాలో 1928 లక్షల రూపాయల విలువగల వస్తువులను దిగుమతి చేయబడెను. 800 లక్షల రూపాయల ఎగుమతి లాసగుటను, 458 లక్షల రూపాయల ప్రైవేటుభవము దిగుమతి చేయబడెను, వ్యాపారము దాదాపు 727 లక్షలవరకు భారతదేశమున కను కూలముగ నున్నది.

కరాచీలో రాజద్రోహపు కేసు

సింధుదేశమున భిక్షాభతు పతాకముతో గూడ సంచారము చేసినపుడు హత్య అట్టు ప్రాగాద రాజద్రోహమున బోధించెను అతనియే కేసుచేసిరి. నన్న (20 వ తేదీ) కరాచీలో జరిగి 2 వ కేసును కరాచీ చేయబడెను. (ఆ. 12)

నర్. చిమనీ లాల్ సెటల్మెంటు గారు

న్యాయవాదవృత్తిని ప్రారంభించుట

బొంబయి జూన్ 20:— ఇటీవల బొంబయి ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసగిన నర్. చిమనీ లాల్ సెటల్మెంటు గారు బొంబయి ప్రైవేటుందు న్యాయవాదవృత్తిని తిరిగి ప్రారంభించిరి.

అ ఛా ప్రి య ము

ఈ ప్రకారములను బట్టి బొంబాయి తీర్మానముల ప్రాప్తియ నుండి చెప్పవలెను. బొంబాయి తీర్మానము దానుగాని వసు క్కొనెదేశాక, నిర్వహణచేతను, యేదోధముగ దానుగాని ముగ్గురు సెట్టిగాని లాభములేను భయముచేతను, ప్రతిపాదలలో నిధిగంగాలకు లాభముంది యుండిరి. అందులకు తీర్మానమును విధించుటను, దానికి విషయముగ వదిలించుటను దాని నాపాదించినవారి కధికారముగలదు. దాని చేత నిధిగంగాలకు గలదునుగాని మన ముఖ్యనిధి. దేశాధ్యక్షమునుగో, బొంబాయి తీర్మానము ప్రకారము బహిష్కార పరచు ముఖ్య చేయవలసియున్నది. దానుగాని కథకులకు కొద్ది యతికాక ముగ్గురు, కొడికాలమునానే వారియొకరు నడియము కాగా, తిరిగి ప్రాప్తికి తప్పక రాగలదు. అందులకు నే. ప్రభుత్వము ప్రతిపాదించెను. (కాంగ్రెసు)

తెలంగాణమున

“నేనును అందు అధినేతను” అందము కట్టి ఇట్లు ప్రాయమున్నది.

అనుదినము వార్తాపత్రికల జరుపువారికి తెలంగాణమునకు యముతోటి కలకరి తెలిసియు ముందును. ఈ విషయము తెలుపుచున్నది “తెలంగాణ భారతీయులు” అను కీర్తన యందును.

భారతీయులకు తెలుగులతో నాటు సమానముగ వాక్కులను నొసగుదురా, భారతీయులు వలసరాకుండే తీర్మానుటలేదుదురా, పితృభూమిలకు తెలువారి ప్రత్యేకతలరా అను విషయములను గూర్చి రాజకీయభేదములు అధినేతలకావల ముగ్గురు కార్యాలయమునకు వచ్చుచున్నది. బ్రతిపా సామ్రాజ్యముందు జాతి సామ్రాజ్యము అను నూతనముగై ప్రస్తుతము తోరాము సాగుచున్నది. ఈ విషయము ముఖ్యమైనది. దాని భారతీయులకు తెలుగులకు వివాదమునకు కారణమునకు భాగం కేసును ది యొకటి గలదు. ఈ కేసు గుర్తు అట్టి కా ప్రాంతముల రాజ్యమున రాసరి అధినేతలకావల ముగ్గురు అధినేతలను నుండలెనా తేక తెలంగాణుడు ప్రభుత్వము సుపాదించుకొను నిమిత్తము చేరినట్టి పాటి ముగ్గురు తెలుగులకు నిరంకుశాధికారమును లోబడియుండలెనా అయినది ముఖ్యమైనది. ఈ విషయము ప్రస్తుతము వివాద మునకునున్నది. కొలదివారములలోపు ఈ విషయము యొకరి ముగ్గురు కాగలవు.

ప్రస్తుత విషయస్థితికి తోడ్పడిన విషయములను ముగ్గురు నాముగ నుదహరించి చూచుము. తెలంగాణ అట్టికము 8, 000, 000, మందియు భారతీయులు 25, 000 మందియు, తెలువారు 18, 000 గలరు. తెలంగాణ యొక్క రాజ్యాంగ విధానములయొక్క కాపాలనలనే యుండెను. తెలుగులకు తమ ప్రతినిధులను కాపాలన కేసుగోసిరి. దాని గలర్తుడు అధికారులను అధిక సంఖ్యాకులను నియోజకులు చేయించిరి అధికారము అంతయు అతని చేయియందు. అనునద్యారా అధికారము అధికారము లెరియ, సార్వభౌమ ప్రభుత్వము వారును అధికారమును చెలాయించురు. తెలంగాణ ప్రభుత్వము ముడిటి నుండియు తెలుగులయొడ అనానూతనము సానుభూతి చూపుచుండెను. కొండే ముడ నుండిన ముడిభూమిని వారికి అమ్ముచుండిరి. తేదా అమిర తక్కువ ఖరీదుకు 999 వ సంవత్సరములకు గుర్తయియుండిరి. అట్టిను భూములలో అట్టికములు నివాస మేర్పరుచుకొనుట తెలుగులకు ఇబ్బందిగ నుండును. అందుచేత వారిని అమ్ముటనుండి తేరిగిసి అమ్ముటను తక్కువ ఖరీదుకు మేన ప్రభుత్వమును బామ్ముచుండిరి. తెలుగులకు అట్టికములు తక్కువ ఖరీదుకు పనిచేయుటను నిరాకరించిరి. ప్రభుత్వము వారు తెలుగుల యొద్దికి లొంగుచు తక్కువ ఖరీదుకు బామ్మురి అట్టికములను తొలగి తెలుగులకుండిరి.

దాని కొంతకాలమునుండి తెలుగులకు అసంతృప్తి ప్రారంభమయ్యెను. ముగ్గురు ప్రతినిధులకు అట్టికములై నిర్వహణ నువయోగించెనా, వారు ట్టుచెట్టిరి. కాపాలము ప్రభుత్వములకు తేక అట్టికములై కధికమును వస్తువుల విధించుటయో జరుగవలెనని యొద్దికి గలిగింది ఈ దేశమునందు ప్రతి ముగ్గురు సామము అధికముగ నుండుటనే అందులకు స్థానాధికారులుగాని అధినేతలకు గాని యంగీకరింపరైరి. ముగ్గురు తెలుగులకు అగ్రమునెండి ప్రస్తుత సామ్రాజ్యమును విధించిన తెలుగులకు, కాపాలనలో “సభికారుల ముగ్గురు” అట్టికములను రాజ్యకాయుర పరిపాలనమును సాపించుటను కొడుచుండిరి. ఈ సందర్భమున రాజ్యకాయుర పరిపాలన మున్న నేమి? ప్రభుత్వ విధానము, ఎన్నుకొనుటను ముగ్గురు కాపాలనములకు రాజ్యకాయుర విధించుచును. దాని అందులకు నియోజకులకు ముగ్గురు అట్టికములై 80 తే 40 లక్షలవరకు నాడు. అ 18, 000 మంది తెలుగులకు ముండియు ఎన్నుకొనుటను, అట్టికములై యాధికారులలో ఇట్టి యాకము లెరిగను అమిగ గలిగించెను. తేదనుగునముగ, స్వతేకములు తేక అట్టికములై తెలుగులకు కప్పించి తేదెకాపును తేకాపించెనా.

నేనును తెలుగును, నోరులేని అట్టికముగ నుండెను. నాము 25, 000 మంది భారతీయులు గలరు. నియోజకాధికారులకు ముగ్గురు తెలుగులకు సార్వభౌమ ప్రభుత్వమునకు, సామ్రాజ్యమునకు జాతి సామ్రాజ్యమునకు, భారతీయుల విషయమున భారతీయులకు భారతదేశమున గోరుముగ్గురు నియోజకులకు.

నియోజకులు. అందులకు తెలుగులు ముగ్గురు నేను మా భానముగలిరి. “ఇది తెలువారిదే” అని వాదించుచు క్రియ, “తెలంగాణ పితృభూమిలకు ఏ భాగముగాని తెలువారికి తప్ప ఇతరులకు ఏ కేయంకరాదని తెలుగటి అధినేత రాజ్యాంగమున యొకరు బ్రతిపా సామ్రాజ్యమునకును వాదించు గావించెను. పితృభూమిలకు ప్రత్యేకముగ తెలువారికి యొందవలెను.

భారతీయులు వలసపర్యవృద్ధిని ముగ్గురు మాన్యులెను. తెలంగాణ నిర్వహణ భారతీయులకు ప్రత్యేకముగా చేయవలెను. భారతీయులకు నియోజక సార్వభౌమ మియము రాదు. ఇచ్చినయెడల తెలంగాణ ప్రభుత్వము భారతీయుల యధీకారమున నుండును. అట్లుగలచే అట్టి కా వాసులను అట్టికములయొక్కయు ముగ్గురు ముగ్గురు యొక్కయు సామ్రాజ్యము చేయుటయగును. ప్రైవేటువరమును, వాగరమును ముగ్గురు కేకరి తివార ముగ్గురు. ముగ్గురు ముగ్గురు భగ్యమును ముగ్గురు నిర్వహించుటను తెలంగాణ ప్రభుత్వము చేసి, సార్వభౌమ ప్రభుత్వము వారు భారతీయులకు ఎన్ని కాధికారములైన అప్పుడు ముగ్గురు నియోజకుల తివారి కులము ప్రయోగము చే, యా కొంతల సెరవేయుచుండును.

కేకర తెలుగులకు భారతీయులకు వివాద మివిధముగ కేర్పడినది. తెలుగులకు తెలుగులకు విడిచి వేరవేరుచుండు సమానము నియోజక సార్వభౌమ ప్రభుత్వము నియంత్రించును, కేకర యొక్క విషయము ప్రైవేటుభూమి సామ్రాజ్యము చేయవలెననియు భారతీయులు వాదించుచున్నాడు. గత సంవత్సరమునకు అందుకుం కొంతకాలము ఏర్పాటుయ్యెను. దాని తెలంగాణ తెలుగులకు అధికారిగా నే, కేకర తెలుగులకు సార్వభౌమ ప్రభుత్వము చేయవలెననియు చేయవలెననియు చేయవలెననియు వారు తెలిపిరి. ఈ కేకర వారు ప్రచారము నలను తెలిపిరి. తెలుగులు ఒక విషయముతో అట్టికముల ప్రయోగమునకు గలగుచువారితే కటింతురు ఇంగ్లాండునకు వచ్చిరి.

మరవృత్తికమున కేకర ముగ్గురు భువు యొక్కయు గోగున యొక్కయు యొక్కయు ముగ్గురు ముగ్గురు. (1) అట్టికముల రాజ్యకాయుర కుంపాలమును స్వయముగ నిర్వహించుకొను కేకర సుపాదించుకొను సంకేతము రాసనకలెందు అధికారుల ముగ్గురు, గతమునకు అధికారులను ఉండవలెననియు (2) తెలంగాణ ప్రభుత్వము రములకు సామ్రాజ్యము అట్టికములను, అట్టికములను అంపూర్ణముగ అధినేతలకావల కార్యాలయము వారము కొన వచ్చుననియు భారత ప్రతినిధులు స్పష్టపరచినారు. భారత రాజకీయ వివిధముగ తెలుగులకు కిని ప్రభుత్వ మిచ్చిరి. తెలంగాణ ప్రభుత్వమునకు రాజ్యక 20000 తెలువారు కపాలకరాము. 25,000 మంది భారతీయులను కపాలకరాము. అధినేతలకావల ముగ్గురు సార్వభౌమ ప్రభుత్వము ఇచ్చిరి తెలుగులకు కపాలకము ప్రాతినిధ్య సంఖ్యలకు తెలువారి గాక భారతీయులకు అట్టికములను సమానముగ కపాలకము నొసగుటను.

అట్టికములై అధికారులను భారతీయులు తెలుగుల కన్నును వ్యాపకముగ ప్రకటించుచు చెప్పుటలేదు. దాని భారతీయుల యొక్క అధికారులను కొడుటలేదు. తెలువారి ప్రత్యేకాభిమానియైన “రాజ్యకాయుర పరిపాలన”ను కొడుకది తెలువారే. తెలుగులు తివర్లు తిని సార్వభౌమ ప్రభుత్వ మియదగిన సమాధాన ముగ్గురు.

తెలంగాణమునకు చాల ప్రభుత్వము. అట్టికములై బ్రతిపాదించుటగా విధానమును గూర్చి అది యట్టికములకు నిర్వహించుటను తెలుగుల కొల్లెల సంకీర్ణమునా తెలుగటి తోడినెనా నేటా అల్లరుల ముగ్గురు కేకరములు. అట్లుగా, అట్టిక ప్రాంతములకు అధినేత రాజ్యముల యొక్క అధీకారమున నియంత్రించుట సూక్ష్మము ఎన్ని కలను సూక్ష్మము యాకాదించుటను, భారతీయులకు సమానాధికారముల నిచ్చి సార్వభౌమ ప్రభుత్వము వ్యాపకమును ప్రకటించు.

హిందీ - తెలుగు
వాలసెట్ 0-6-1
మొదటి వాచకం 0-6-1
హిందీ ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ 0-6-1
తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట
నిలయున నులభ కేయిని ప్రాయమునది.
కేకర భువు ప్రత్యేకము
అంధకప్రకారములు,
తే. 7 కేకర తెలిపిరి. ముగ్గురు.

బోధయి మోక్షార్థము మీ డి. శుభదాసని గారను మది
 యొక నును తాతాత్మ్యంధ ర ను మోక్షార్థము వేరవను అర్థము
 మని నిర్ధారణ చేయించుటకై తెచ్చిన వ్యాఖ్యను కొట్టివేయుట
 ను. మోక్షము జరుగవలదుకలదును, స్వరూపార్థము మాత్రమే అ
 గురువేనను, ఇట్టి శబ్దముగలదులా బోధ్యముః లిగించుకొనినా
 కంపెనీలపరిపాలనము దుర్గురుగను కావునను, బోధ్యవారు
 బోధ్యము కలిగించుకొనబలమని తెచ్చివ్యాఖ్యమును కొట్టి
 వేయు

M. N. Rao
Zamindar
President.

విజయనగరం

క. చుట్ట. సో, కూచిలూడి గ్రామవాసి, కా. పె.
రం, మం. స. మా, కా. కృ. కా. ప్రజలెంప జాలము.
అని పో నుం

ఈ సంఘశాస్త్రనిర్వాహకత్వమునకు ఈనెల 22-న తేదీ
శుక్రవారము పాఠశాలము రోజుటలను అధ్యక్షులైనా వాశ్యా
లయినను సమావేశమగును. సభ్యులందఱు తిప్పకవిచ్చేయ
వ్రాతరులు.

చర్య విధానములు:— (1) అప్పకీర్తన నివారణ, (2) ఉద్ధరప్రచారము, (3) బాలబీజబీర్తి స్థాపన, (4) ఇతర విషయములు.

గిద్దెరంగయ్య నాయుడు, కాశ్యపర్షి.

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము

ఈ సూక్ష్మ కార్యవిరూపకవర్గ సభ యీ క్రింది విషయములు నిర్ణయించుటకు 1925-26 ఆర్థికవరం సాక్షాత్తులను
అ గంటలకు గుంటూరులో స్వరాష్ట్ర భవనములో జరుగును.

విషయములు :— (౧) జేబింధువానుగారికి సన్మాన పత్రము అప్పించుట మొదలగు యేర్పాటులు (౨) మిగతా నేత దరఖాస్తులను పరిష్కరించుట (౩) బాగువుతనమును మన బిల్లా నుండి సత్కర్తృత్వములను పంపుట (౪) పంచమప్రచారక నియామకము (౫) ఇతర విషయములు

మధ్యమవింశతి :— దేశబంధునానుగ్రహ ౨౬-౨౭-౨౮
గుంటూరు విశ్వేయూధుడు.

మ. రాధాకృష్ణయ్య,
కార్యదర్శి.

తెలకు స్వరాజ్యవిధి వసూళ్లు

ఈ దినము నుచేయించుటచేన మహాశయము పొన్నెకరా
మక్కుష్టాద్యగారి ద్వారా తలకు స్వరాజ్యనిధికి విరాళములు
బొనరి. వృక్షాభిమానమున బట్టి స్వరాజ్యనిధికి భగమునగి
తమ వక్షాభిమానమున కలదింప వారి కులు.

(1) పట్టా మనిష్యామి శ్రేష్ఠి గారు	రూ. 25-0-0
(2) బండ్ల కొటయ్యగారు	5-0-0
(3) నన్ను త్యాగరాయశ్రేష్ఠి కంపెనీ	5-0-0
(4) పొన్నేరి శ్రీరామబు శ్రేష్ఠి గారు	2-0-0
(5) ఒక ఆధిమాని	2-0-0
(6) కొంపల కాకమా శ్రేష్ఠి గారు	1-0-0
(7) కొణిక్కి వీరభద్రశ్రేష్ఠి గారు	1-0-0
(8) రాజుగారు	1-0-0

42.0.0

గద్దె రంగయ్యనాయుడు,
కార్జువర్మి.

వారిచి అది ప్రభుత్వమున కింతవఱకు వర్తించునది పాఠకులకు
చదివితే తెలుసు. ఈ సంఘమున భర్తలు చాలవరకు అధికారముగ గాని
ఇదివరకు అధికారమును దున్నవారుగ గాని యుండుదురు. ఏమి అం
గ్లేయులగు నైనను భారతీయులగునైనను నుండవచ్చును. కొందఱు
రధికారేతిరులను-భారతీయులను గాని అంగ్లేయులనుగాని - అప్పు
డప్పుడు ఈసంఘముల కడవేరుదురు. వీరిని ప్రభుత్వమువారు
ఏమిటోని నియమించెదరు. అధికారులైనవా రన్నివిధములను
లందును ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయములను జలపరుచుకొని విష
యము అందఱకును బాగుగ తెలిపిన విషయమే. ఇదివర కధికార
మున్నవారు ప్రభుత్వమునెడల కృతజ్ఞతాపాఠకులై యుం
డవలెను. కమిషనునందుగాని కమిటీలో గాని అధికార వహా
లోగాని ఎవ్వరైనను స్వతంత్రులైచి వ్యవహరించి ప్రభుత్వము
కనుకృష్టి కలిగించినయెడల నేమిచతుననో నేను నిష్కపముల
నొసగి దొలపవలెను."

❖   ❖   ❖

పై నారోజీగారి వాక్యములకును ప్రస్తుత రాజకీయమునకును ఎంతవరకు సంబంధమున్నది నిర్ణయించుటను చదువరులకు వదిలితిని.

శాగవులలో జరుగుచున్న వాతీయతలకే కంఠభంపము నకు చేతమునం దిన్నిభాగములనుండియు చాలమంది కాంతివైసి కులు కావనియున్నాడు. ఎంతమంది కావలెనో అంతమందికి చేతం సరఫరా చేయగలదనుట శేమశ్రమము నందించలేదు. ఇతర ప్రజేశేమలనుండి ఆవుచేరి జను కాంతివైసియున్న భుగ్యమునా రభ్యంతరములు గలగజేయ వెంచి నట్లున్నది. రైల్వేలో ప్రయాణం చేయనియొక్కోవు టిట్టివానిలో నొకటి. శాగవులమీసము డ 40 మైళ్ల దూరముగల పెనయనుండి కొంతమంది కాంతివైసి కుల కిట్టి ఆటంకమే గలగజేసి. ఇంతటితో నీ కాంతివైసికులను రైలులోకిన పథ్యలవలె నొనర్చితివని అధికారులు సంతసించుచుండిరి. కాని కాంతివైసికుల యొక్కవా మరలటితో బల్లారు పడి గారు. వారు వెంటనే కావనడకపై శాగవులనువకు ప్రయాణమైరి. పాపము అధికారుల రొట్టె కేలితోపడినదని అనందించుచుండగా వారిస్థితి పెనమాలోనుండి బొయ్యిలో పడిన ట్లగుట చాలాకాలిని వుట్టించు చున్నది.

యుండును. రైల్వేలో ప్రయాణింపజేసి పెద్ద సత్కారము చేస్తే దానిఫలము చైతన్యబుద్ధి కలదు. ప్రయాణింపజేసిన రైలు సెక్కి తే నవ్వట్లానలా? దిగుటయేగాని ఈ ప్రయాణంలో ప్రజలయందు ఉత్సాహమును కలుగజేయుటకు తోడ్పడుటకు పాలులేదు. కాలిడెర్ర వై ప్రయాణింపజేస్తే జేతమునలను బాడ వచ్చును సరిగదా! ప్రతిగ్రామము వీధులనుండి కాంతిపటాలను బాడబుట్టి ప్రయాణింపజేస్తూంటే దానిఫలము జేతము మారుమూల లందును ప్రతిపల్లెటూరి వారియందును జనించే యుత్సాహమును, జాతీయభావమునను, మారుతెచ్చలను లెక్కమార్గములుగా ప్రయత్నించినను గలగజేయదు. ఈ పద్ధతిలను వాగ్ధర్మమును జేయటకు కాల మెక్కువపట్టు మాట వాస్తవమే. కాని దానిఫలము గలగు లాభములుగూడ మరింత ఎక్కువ అను విషయమును గమనింపవలెను. సంపూర్ణముగా కాలిడెర్ర వై ప్రయాణింపజేస్తే జేతము నందు ప్రతిబాటనకును కాలిడెర్రను గ్రామములందు ఎండవానల నక కూలి వాటి జేసి కొని తీసింపు వాటి యందుల జేసవలయుండు చల్లనివాయలుల మధ్యనుగోరి పర్వతశిఖరములకు జనువారివరకు కొలదికాలంలో గొప్పప్రభావము ఉత్సాహము గలగజేయుంది. ఈపనిజేస్తే ఇతరవిధములగు ప్రచారములుగూడా అవసరములేదు.

“భారతదేశమున అధికారులు నుండుగనే కొన్ని నిర్ధారణలు
వోస్తున్నవి, ప్రజలు వానిని అంగీకరించునని ఊహిస్తున్నది ఒక
కమిషనులో లేక కమిటీలో సృష్టించబడును.” కాదాభాయి నాతోట
నాడు 1897 నవంబరు 15 తేదీన వెల్లీకమిషను నెడుట సాక్ష్య
మొసగుచు ఈవైచాక్యమును నడిపెను. ఈచాక్య మిదివరకే
గాక ప్రస్తుత కాలములో గూడా నిజమే. బ్రిటిషు రాజకర్త
మొలెతరవరు వ్యాపించితే అంతరంగమున ఇక నుండుగూడ నీచా
క్యము వర్తింపదు. ప్రస్తుతము పబ్లికరెవ్యునుల సంక్షోభమున ని
రణమింపబడిన రాక్షసుకమిషను విషయమునగూడ ఈచాక్యము
వర్తింపుచున్న మొదట నందులో తప్పులేదు.

ఇదివరకు భారత కార్యాలయాధికారులు ఈవిషయం
లో కమప్లైంట్ అనేక సందర్భములతో నువ్వత్తము గావించిరి.
మాంటానూగారు కార్యదర్శి పదవి నుండి లాగితే య
బడినప్పుడు, సివిల్ సర్వీసువారికి చాలాకష్టము లున్నదనిన్ని
పరిస్థితులు చూచినననిన్ని అందుచే వారి సంపాదనను సుదా
నిస్కృత జేయాలననిన్ని చెప్పి మరి ఉద్యోగమునుండి వెళ్లి
శారు. తరువాత అవసరికి వచ్చే మనవి మీలు ప్రభువని దరిస్తే
ఆర్లు కెప్పుడు అవసరమే లేకుండెడిది మీలు ప్రభువు అధికార
మునకు వచ్చినతోడనే సివిల్ సర్వీసువారి కమిషన్లు ఉత్తా
నము వారకులు గలిగిరి. ఈ అశుభ అపేక్షలు గాన
అనేక సందర్భములలో మీలు ప్రభువు రూఢింపచేసె. రాయల
కవిమను సభ్యుల నియోజనము కలన సంకల్పము లన్నియు దీ
పోయెను. అధికారులును, ఇదివరకు సివిల్ సర్వీసునందు పనిజే
తకాని యొక్క వాక్కుల క్షేమముచేతను దుప్రభుత్వమున
నుండువారిని, సభ్యులు నియమించి మీలు ప్రభువు తన కార్య
మున నుభువు నొనర్చుకొనెను. ఈ సంఘముల నుండి బాద
కాయ వారో జీ గారు వెళ్ళి కమిషనరు
కెనుట నెరిగినవాళ్ళముల నీ క్రింది ను

జా.నె. 18:— విజయనగరపు బాటియోగ సభుకార్య
నిర్వాహక సంఘమువారు జేరిబంధు చిత్రరంజనదాసుగారి నీ
గ్రామ మాన్యనింప తీర్మానించి జేరిబంధుని ఆంధ్రరాష్ట్రీయ
సంచారక్రమముల నీ గ్రామముకు తుండే చేర్చి యేర్పడుచుటకు
గ్రామ ఆంధ్రరాష్ట్రీ స్వరాజ్యపక్ష అధ్యక్షులను కోరిరి.

భారతాళ సంఘమువారు జోబంధుని ఆహ్వానించి ఆహ్వాన
మీద సమర్పించు కలహాసనని కొరబడిరి.

ఇచ్చట కాంగ్రెసు వ్యవహారములు ముగిసినవి పొందినవి కాని కాంగ్రెస్ ప్రజలు జాగ్రూర సర్వోగ్రహావ్యవహార శక్తి సత్కామలై యున్నారు.

ఒక బండిలోకి దొంగ రొడ్డుపెట్టినాడు ఈ దృశ్యం చూచి
శ్రీమనిచే చంపుమని పిలువడం చూచుచున్నది.

ఈ దేశపు కొక బ్రాహ్మణ పండితుడొకడు కొమారుడు 18 ఏండ్లకాదు ఒక జూదగానిచే మోసమున విడుదలయెను. పెద్దచెవులు గట్టుకొన్న బోగాలచుట్టల తనబంగారుముదగులదొంగ తనము కొరకు జూదరివాని పెళ్లెత్తి త్రాడుకై చంప ప్రయత్నించెనుగాని మనుష్యసంచారము ఆటంకముకాగా దొంగవాని నుదగులలొంగికొని క్షుద్రవానిని వదిలివెచ్చెను. క్షుద్రవాని గొంతుకముడి కొంచెము తెగెను. ప్రాణభయము తప్పెను. అధికారులు ఆ మోషగానిని పట్టుకొనుట కొరకు బహు ప్రయత్నములు సుఖ్యమయ్యెను.

శ్రీహనుమద్గ్రంథాలయము - నా రాయణవరము

1923 సంవత్సరం జూలై నెల 30 తేదీ కనీవారం ఉదయం 1 గంటలకు చిత్తూరుజిల్లా నారాయణాచారం గ్రామంలో నుంచు శ్రీకృష్ణమఠాధిపతియగు పద్మయీ దిగువ ఆంకితులను ఆశ్రావించి ఆ తర్వాతించుటకు కార్యస్థానముందు సమావేశమగును.

1. కార్యదర్శి కోకాభివతిగానుండు శ్రీయుత సి.వి. రంగ శ్రేష్ఠిగారు రాజకీయ నిర్బంధమువలన 1921 సంవత్సరం డిసెంబరు 27 తేదీ కృష్ణజన్మస్థానమునకు జరిగి, వారి స్థానమునందు ముద్రానుభవరతి బండియి మేకేజింగు డైరెక్టరు శ్రీయుత యస్. రంగభావ్యం శ్రేష్ఠిగారిని 19-12-21 తేదీన కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు యొన్నుకొనిరి. 1922 సంవత్సరం డిసెంబరు 16 తేదీన శ్రీయుత సి. వి. రంగశ్రేష్ఠిగారు రాజకీయ నిర్బంధమువలన వారాజ్ఞానకరము చేరిరి. శ్రీయుత యస్. రంగభావ్యం శ్రేష్ఠిగారు 1922 సంవత్సరం మార్చి నెల 31 తేదీ వరకే కోజ్జువాసిరి. పదవ గ్రంథాలయ కార్యక్రమము నిండా అసంతృప్తిగ నుండెను. కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు 1922 సంవత్సరం జనవరి నెల 24 తేదీ శ్రీయుత యస్. రంగభావ్యం శ్రేష్ఠిగారిని హెచ్చరించిరి. అందులకు వారు సమాధానము చెప్పవలసివలన 1922 సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెల 21 తేదీన జరిగిన సభ్యుల సభలో వారిని వదలమనడి తీరిగింది శ్రీయుత సి. వి. రంగ శ్రేష్ఠిగారిని మరల కార్యదర్శి కోకాభివతిగ ఎన్నుకొనిరి. ఆసభలో శ్రీయుత యస్. రంగభావ్యం శ్రేష్ఠిగారిని 1922 సంవత్సరం మే 1 తేదీ ముద్రానుభవరతి 1922 సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెల 21 తేదీ వరకు విడిచివెట్టిన జమాఖర్చులను వ్రాసినతెదని కోరిరి. వారు ఇంతవరకున్న కోజ్జువాయలేదు వారి దగ్గరనుండు నిల్వములను యివ్వలేదు.

2. శ్రీమత యస్. రంగభాస్కరి శ్రీశ్రీగారు రాత్రి పాఠశాల ఉపాధ్యాయులకు 1928 సచివత్వరం జనవరిమాసము జీతములను యింతవరకు యివ్వలేదు.

3. చిత్తూరు జిల్లా పెద్దవారి తాలూకా పోస్టువాది 1921 సంవత్సరం సెప్టెంబరు 18 తేదీన గ్రంథాలయమునకు పుస్తకములు కొనుటకు రూ.200-0-0లు నొసంగిరి. శ్రీయుత సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠిగారు కొన్ని పుస్తకములనుకొని పూర్తిచేయుటకు మానుపే నారు రాజకీయ నిష్పంధియైరి. శ్రీయుత డాన్. రంగభాష్యం శ్రేష్ఠిగారు పుస్తకములు కొనవలయునని 1922 సం. మార్చి నెల 21 తేదీ శ్రీయుత సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠిగారి స్వంతపయోగములకు 200 రూపాయలు పుచ్చుకొని పుస్తకములు కొనకనే చంద్రవారి తాలూకా పోస్టువానికి కొనినట్లుగ తెలియజేసిరి. ఈ కయ్యమును భారతబంధు లిమిటెడ్కు యిచ్చినట్లుగ రోజులో చూపి యున్నాడు.

సి. వి. రంగం ప్రేక్షి,
కర్నూలు.

పాశ్చాత్య మొకటాచల పండితులు, (శ్రీ) శీతారామవైద్యకాల, ముద్రాప.

అటు, శ్రీ శతరాఘవద్వయశాల, ముఖ్యము.

